Ч. 241. Чернівцї, пятниця дня 1. (13.) листопада 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

З остатних днїв.

Комісия буджетова радила тепер над етатом мінїстерства просьвіти. В тїй нарадї брав участь і п. Романчук. Передвчера домагав ся він там, щоби низші кляси для ґімназий і шкіл реальних були спільні. Для заради недостачи кваліфікованих учителїв для шкіл середних треба змінити ґрупи предметів, викладані поодинокими учителями. Нарікає ся на переповнене галицких шкіл, але сему можна як найлїпше зарадити заснованєм нових ґімназий, а не заострюванєм вступних іспитів. Передовсїм руске населене в Галичинї покривджене на поли шкільництва; доконче треба отворити нову руску ґімназию в північно-всхідній части Галичини і заснувати руску семинарию учительску у всхідній части краю. Вкінци домагав ся бесїдник знесеня оплати шкільної (чесного). Щоби бути увільненим від оплати половини чесного, повинна вистати „достаточна“ нота з обичаїв і пильности (а не як тепер аж „добра“ нота).

*

Для наради в справах церковно і народно-полїтичних скликує львівский митрополичий ординарият відпоручників деканальних з архиепархії львівскої до Львова. Ся нарада стоїть очивидно в звязи з „Католицким Союзом.“ З тої причини „Дѣло“ всякими способами старає ся витолкувати своїм людям, що митрополичий ординарият робить дурницю. А само притім робить ще гіршу дурницю, бо католицкому кардиналови приписує підпиране „католицкого швіндлю.“ До чого то не договорюють ся львівскі опозицийники, то нераз справдї варто послухати і — посьміяти ся.

*

Дневник, видаваний львівским католицким Союзом, буде називати ся *Руслан* (після Русланових псальмів Маркіяна Шашкевича). Почне виходити вже в грудни і буде складати ся з всїх тих рубрик, які мають иньші рускі дневники. „Правда“ перемінить ся на популярну ґазету для селян. „Руслана“ видавати буде спілка, так само, як „Дѣло.“ Тимчасовий комітет католицкого Союза вже почав заходи в користь „Руслана.“

„Дѣло“ каже, що „Руслан“ має вести ся в тім дусї, що „Буковина.“ Мало сказало, але досить, аби виявити свій великий розум полїтичний. „Буковина“ видає ся передовсїм для православних Буковинцїв, а „Руслан“ для католиків. „Буковина“ видає ся в краю і для краю, що розвоєм своїм стоїть що найменче о кільканайцять лїт позаду Галичини, а „Руслан“ буде заступати інтереси одної полїтичної партиї в краю, в котрім полїтичне житє вже розвилось дуже широко. Який же ту однакий „дух“ може бути поміж „Русланом“ а „Буковиною“? „Буковина“ може вправдї з „Русланом,“ так само як і з „Дѣлом“ мати в неоднім спільний ґрунт, але оскілько буковиньскі відносини суть відмінні від галицких, остілько й „Буковина“ буде ріжнити ся від кождої галицкої ґазети, а не лиш від „Руслана.“

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 12-го падолиста 1896.

Іменованя. При дирекциї почт у Львові іменовані концепісти Тома Бенявский і Фр. Шнайдер комісарями.

Краєві сойми — мають як довідуємо ся з достовірного жерела — зійти ся в половинї місяця грудня на наради, щоби рішити, як мають відбувати ся вибори до ради державної, посередно чи безпосередно, а також буджетову провізорию.

Черновецкий маґістрат іменував уч. Максимілїяна Кайндля надучителем при 4-кл. народній школї на передмістю Манастирисках, а мол. уч. Івана Ольшаньского дїйсним учителем при хлопячій 6-кл. школї в Чернівцях при ул. семигородскій.

До громадских виборів в Ченівцях прилагодили ся вже лїберали і Поляки; одні і другі відбувають збори і заіменували своїх кандидатів.

2)

Дволичний сьвіт.

Оповідане

Л. Весткірха.

(Дальше).

Ева понесла усмажені курята до хати, де Сруль Леві схопив ся від живої розмови з батьком мов опарений, аби донцї як найнизший поклін віддати.

„Цвите як рожа, панна Ґроскурт! Завсїгди тїшу ся, коли можу побачити єї гарненьке личко і єї спритні рученьки. Для такої донечки треба дбати, пане Ґроскурт, треба дбати. Се обовязок батька.“

Еві не було навіть коли подякувати за ласкавий суд, анї сїсти до вечері. Прийшов післанець від одної мужички, дві милї дороги відси: троє єї дїтий лежить тяжко слабих, нехай-же Ева Ґроскурт на милість Божу дасть єї яке добре зїлє.

Ева встала спокійно від стола, взяла частину своєї славної аптики в кишеню, вкроїла ще кавалок хлїба собі на дорогу. „Не рада-б я, щоб бідна жінка довго чекала.“

Стефен Ґроскурт дивлячись на свою доньку, так розхвалювану на всї заставки, аж розпливав ся з гордощів. Сруль Леві благовів в зачудованю. „Така добра дївчина! Єї лиш в золото оправити! Нема рівної єї під небом, так би я здоров був! А серце з цукру і марципану! Єї мусить колись бути добре на сьвітї, пане Ґроскурт! В неї мусить бути гаразд!“

„Правда,“ сказав Ґроскурт; „а щоб єї було добре, то я не злякаю ся нїяких трудів, нїяких клопотів. Моя рука, Леві! Згода! Постарайте ся менї о гроші, а я побудую млин.“

Він був розумний чоловік, Стефен Ґроскурт, але Сруль Леві був ще розумнїйший.

Ева тимчасом ішла долї улицею. Де сидїли люди перед дверима, там кланялись єї, дїти вибігали, щоб єї ручку подати, а від хати до хати ішла одна мова: „Ба, Ґроскуртова донька, се правдива окраса нашого села, гарна в нутрі, гожа з верхи, як церківця у цьвітну недїлю. Робота аж горить в єї руках, спритна і розумна, що чує як трава росте, притім можна у всїм на ню спустити ся, вона завсїгди готова з помочию.“ „У неї правдиво християньска покора, щирість і правда, — тому Господь очивидно держить свою руку над нею,“ сказав пастор, що обтинав в своїм городї рожі, які записала єму Ева з міста. „Вона дївчина безпорочна, чиста і обичайна,“ додала пасторова, що саме дрилювала черешнї, які прислала єї Ева. Похвали мов хмари кадил збирались за нею. А вона ішла собі жваво далї, до кадила привична, навіть не обзирала ся.

Занїмів голос вечірного дзвону. Ще лиш цьвіркуни цьвіркали боками дороги. Сонце як огниста куля звисало край далеких гір; роса спадала на поля по лївім і по правім боцї на високі вже стебла молодого збіжа, що непорушно стояли в супокійнім воздусї. Мак сьвітив ся поміж ними як червоні жарові лямпочки; прозрачно в вечірнім сьвітлї блищав голубий горошок, а блїдорожеві і біляві пової замикали всї запокотом свої чашочки, бо на них сонце вже не сипало свого проміня. Довкола поля і сїножати і знов поля, як далеко око сягне під далекорозпростертим, ясним як скло небом, на убочах виноградники, низом сочистозелене збіже, — не видко лїса, нїчо не лежить облогом, родючий кождий закуток, кождий клаптик землї. Лиш гостинець біг як широка порожна борозда помежи розкішним і буйним збіжем по правій і по лївій руцї простїсїнько на заходяче сонце, се одинока необроблена і не справлена смужка землї. Від цвитучого жита підносив ся сильний запах; цьвіт лози виноградної, що сего року так буйно висипав ся як нїколи, наповняв повітре цїлі милї навкруги своїм запашним духом. Людске житє стягнулось вже в села; на полях почалась нічна робота, зайчики труси, то ховаючись, то осторожно на всї боки обзираючись підбігали до капусти. Коти бурлаки почали вже свій негомінкий розбійничий похід. Грубочереві нічні мотилї, як сам сумерк сїрі, лїтали довкола темнявих чашочок нічних цьвітів. Виразно чути було через тишину, як бриньчали їх тяжкі крильця.

Ева ішла скорим рівним кроком втїшна, по половинї несьвідомо, гарним вечером, споживаючи свою невеличку вечеру із здоровим апетитом молодих. А спорий кавал дороги за нею

До тої спілки приступили вправді і Русини, однак доси ще анї не відбули жадних зборів анї не рішили, хто з Русинів має кандидувати. Не знаємо, чи справдї так яло ся легковажити ті вибори; хоч правда, що в громадскій радї не рішають жадних національних питань, але все таки нема причини, чому би Русини мали зречи ся свого доброго права і зрезиґнувати на виборчу акцию, котра придасть ся також для иньших цїлий. Се-ж налїпша нагода зорґанїзувати черновецке міщаньство і спонукати его до живійшого житя.

Клопоти на зелїзницях. Наш край не може жалувати ся, щоб управа державних зелїзниць о него дуже дбала. Все щось бракує, все в чімсь нема порядку; а коли хто пожалує ся, то утихомирюють его словами і — все остає при старім. Тепер стало ся таке диво, що бракують ваґони на шляхах державної зелїзницї. Потребують купцї 30 ваґонів денно на вивіз дерева, то управа дає їм всего 5 або 6, бо більше не має. Очивидно виходить з того велика шкода для купцїв і доставцїв. Таке саме дїє ся пр. в Новоселици, де нема досить ваґонів, аби вивезти замовлене збіже. Дійшло до того, що буковиньский посол Тіттінґер мусїв вчера в радї державній інтерпелювати в сїй справі мінїстра зелїзниць і ми справдї цїкаві знати, як думає мінїстер направити се лихо.

В справі еміґрациї помістив Kurjer Lwowski таке письмо д-ра Олеськова: „Наслїдком системи нашого публичного вихованя є те, що ми, вишколені на абстрактних теориях, тратимо змисл для безпосередної обсервациї того, що докола нас дїє ся. Річи, посеред яких живемо, на які щодня дивимо ся, остають ся для нас незнані, поки не являть ся обговорені в книжцї і тою дорогою не дійдуть до нашої сьвідомости. Нї один нарід арийского племени не живе серед таких нужденних условин житя, як наш — а все таки говорило ся в нас про ідиллїчне „щасте“ хлопа, поки книжка Щепановского і печатані цифри не отворили очий суспільности. Інтелїґентні кляси мали нагоду бачити голодову аґонїю хлопских мас на передновках; та они завважали сей факт аж по прочитаню алярмового голосу Щепановского, що: в Галичинї мре що року 50.000 людий з голоду! За статистиком подав той сам факт до сьвідомости суспільности фізіольоґ проф. Н. Цибульский в своїй „Próby badań nad żywieniem się ludu wiejskiego.“ На ст. 176 він пише: „Значна часть сїльского населеня без сумнїву відживлює ся недостаточно і постійно находить ся в станї пів-голоду.“ Та, видко, за мало писало ся про хлопску нужду, скоро в часї масової еміґрациї різнородні референти потребували ломити собі ще голови над її причинами. Ex libro docti, не вміючи безпосередно дивити ся на житє, не дивниця, що не вміємо добачити, що наступить хоч би в найблизшій будучности. Ледви притихли голоси про еміґрацию (дарма що та еміґрация сильно розвиває ся й дальше), ми починаємо знов відвертати увагу від тої справи. В таку хвилю не завадить пригадати історию народа, котрого судьба була похожа на судьбу нашого народа. Говорю про Ірляндию. Рільниче населене того краю, зруйноване парляментарними рестрикциями, що підкопували его домашний промисл, і захланностю ляндльордів, дійшло до такої нужди, що голод був там звичайною появою. Серед такого гаразду нарід почав еміґрувати. Результат еміґрациї вельми поучаючий. Ото після урядових даних (Census Leturnus) було в Ірляндиї населеня:

в 1841	роцї	8,175.124
„ 1851	„	6,552.385
„ 1861	„	5,412.377
„ 1891	„	4,704.750
„ 1892	„	4,668.073
„ 1893	„	4,643.187
„ 1894	„	4,629.118
„ 1895	„	4,574.807

Положене нашого народа є певно без порівнаня сумнїйше, нїж було коли небудь в Ірляндиї. Скоро отже з хлопских уст чуєте часто, (що й само собою розуміє ся) такі слова: „Від нас цїле село виеміґрувало би, коби лиш мали гроші на дорогу,“ то пригадайте собі виписаний ряд цифр.“ Значить, правительство повинно як найскорше взяти ся до усуненя причин еміґрациї.

Помилованє. Цїсар помилував Василя Голода, котрого львівский суд засудив за скритоубійство своєї жінки на повішенє, а найвисший трибунал змінив кару на досмертну вязницю.

Фальшива поголоска. Перед кількома днями донесли деякі галицкі часописи, що директор львівскої дирекциї державних зелїзниць Альфред Дейма має пійти в пенсию, а на его місце стати Вербицкий, директор зелїзниць в Станїславові. Довідуємо ся тепер, що ся поголоска є цїлком фальшива і не має найменьшої підстави.

Чи справдї? Інспектор нескінченого електричного трамваю в Чернівцях Люфт оглядав роботи при тім трамваю і висказав ся про них похвально. Коли не наступлять „особливші перешкоди,“ то трамвай зможе з днем 9-го сїчня 1897 функціонувати. Дай Боже, але нам видить ся, що у нас все найдуть ся якісь „особливші перешкоди.“

Дивна етика. Німецкий орґан буковиньских румунїзаторів Buk. Post при кождій, хоч би найдрібнїйшій нагодї накидує ся на черновецкий маґістрат і ганить его господарку. Иногдї она має рацию, бо там все іде по патриярхальному. Але в деяких разах оно виходить на напасть, котра порядній часописи не личить. От тепер накинула ся Buk. Post на маґістрат за доставу камінних плит. Міжтим в сїй справі завинив чоловік, що не цїлком чужий редакциї тої ґазети і все стоїть у звязи з протектором її. Річ мала ся так: Треба було скоро мати меньшу скількість плит, а що головний доставець міста до того не з'обовязаний, то виписали оферту. Зголосили ся три: Вурмбранд із Залїщик жадав за кожду плиту 44 кр., Папст по 46 кр. — але оба не могли відразу всего доставити — а Целер по 40 кр. і з'обовязав ся все відразу доставити. Секция очивидно рішила ся за послїдним і мала в суботу на засїданю предложити своє внесенє радї. Міжтим дав хтось телеґрафічно знати Вурмбрандови о всім, і він в суботу рано знижив цїну за одну плиту на 38 кр. Але в реґулямінї міста стоїть виразно, що додаткових оферт не сьміє ся принимати, бо тим деморалїзує ся лише оферентів і виставляє ся повагу міста на посьміховиско. Помимо того радник Моріц Пікер страшно побивав ся за офертою Вурмбранда і вкінци — а се дуже сумно — переконав своїми виводами більшість громадскої ради, хоч бурмістр заявив, що готов ріжницю в цїнї з власної кишенї доплатити, аби лише не виставляти місто на сьміх. Стало ся противно! Тепер же ганить Buk. Post за те маґістрат, а не Пікера, властивого ініциятора цїлого скандалу. А той Пікер дуже близький редакциї Buk. Post і бар. Мустацови; він може і дїлав, не розуміючи моральної сторони цїлої справи. Але що-ж думати о засадах тої „уморальняючої“ ґазети, що за се накидує ся не на близького собі виновника, а кричить про... коррупцию в маґістратї!?...

Обманьства на зелїзницї. Щоби улекшити привіз збіжа до краю, правительство зарядило так, що коли пр. збіже привезуть до краю, а купець его змеле, то в такім разї мито є богато меньше. З того скористали — жиди в Галичинї і казали собі виставляти фальшиві сьвідоцтва, що збіже передано до змеленя. Довідавшись о такім обманьстві, виточила прокураториа процес і між иньшими засудив львівский суд Сімху Габерман з Рави рускої на 3 місяцї вязницї, а тернопільский суд Сімху Ляндесберґа на один місяць вязницї. Тепер мають відбути ся ще кілька процесів з тої самої причини.

Між сусїдами. Перед судом у Львові ставав у вівторок селянин з Винник Іван Банах, обжалований о убійство. Єго сусїд, Наконечний,

---

ішов хтось иньший, ще трохи скорше. Небавом він її наздогонив.

„Добрий вечір, Ево.“

„Дай Боже здоровле, Петре Галлер.“

Парубок глипнув понад своєю люлькою на ню, а Ева глипнула на него, відтак мовчали. Але ішли разом крок в крок; він по тім боцї край гостинця а вона по сїм.

„Коли вільно спитати,“ почав він нарештї, „куда йдеш ти так пізно і чому тобі так спішно, що не було навіть коли в дома повечеряти?“

„Райзінґери з Альбенгайму післали до мене. У них лежить троє дїтий слабих.“

„То ти вже навіть і в докторске ремесло свій ніс втиркаєш? — Ево, як би всї люди були такі як ти, тодї-б коваль припасовував нам чоботи до ніг, а кравець кував конї.“

Вона дивилась простїсько в червону смужку, в котрій саме заходило сонце.

„Петре, я тобі щось скажу. Видиш, я зовсїм ретельно старала ся угодити Богу і мому сумлїню, і моє сумлїнє задоволене і люди, чи богаті чи бідні, також мною задоволені і вдячні менї за мою добру волю —“

Петро Галлер кивнув головою. „Та так; всї вони так страшно тобі кадять, аж від чаду голова запоморочена.“

Ева вела річ далї. „Ти один, однїсенький, як далеко і широко, що тобі я нїяк не можу вгодити. Та кождий має, як то кажуть, свої мухи, про се нема що балакати. Може я тобі опротивіла. Але відтак думаю собі: Веттерсдорф від Пфеддерсгайму доброї пів години а на гостинци місця для більше людий як для нас двоє. Як тобі так дуже не в лад те, що я роблю, і яка я, то не треба тобі так часто тим сердити ся, як ти се чиниш, — тай менї міг бись також дати трохи спокій.“

Петро Галлер сьміяв ся дзвінким, чистим сьміхом, який дуже прикрашав его осмалене лице.

„Різко рубаєш, коли тобі хто не тиче під ніс цїлі хмари кадила.“

„Ти, правда, чоловік сьвятий, понад тебе нема. Тобі не може нїхто нїчогісїнько виткнути. Ти там десь на чужинї всего якось лїпше навчив ся. нї-ж ми глупі люди тут в дома.“

„Принаймнї дещо якось дивно менї тут видає ся,“ говорив Петро, пускаючи клубами дим з своєї люльки.

„Видко ся, де-ж тілько сьвіта звидїв!“ глузувала Ева. І думала собі

Полетїв за Рен гусак
І вернув дурний, як сак.

По що лиш ему так дуже вичиняти ся понад других? Та-ж прецїнь аж не посїдав ся з утїхи, що міг вернути і притулити ся на господарстві в віднім селї, яке лишив ему далекий его свояк.

Парубок глипнув на дївчину своїми темно бурими очима і кивнув головою поважно. „Щось воно таки на тім є. Правда, віддаленє тут нї при чому. Вода водою, хоть би її було трохи й більше як в Ренї. І по містах стоять доми саме так як тут на селї, а по домах сидять люди, і вони всюди дурні і розумні, добрі і злі, чи балакають собі по англїйски чи по нїмецки. Сьвіт такий там як і тут, але я бачив, — що дуже мало хто добачає, чи там чи тут — я бачив друге лице сьвіта.“

„Друге лице?“ повторила Ева зачудована.

„Таки так, сьвіт дволичний, одно лице у него для пана, а друге для наймита. Може у него і більше лиць, але я пізнав лиш тоті два, звичайно-ж люди знають лиш одно.“

„Одно лице для пана, а друге для наймита? І на них, на пана, на наймита, треба-б може инакше, відмінно, дивити ся?“

„Инакше, чи то ходить о правду, чи кривду, о хороше чи бридке, відмінно від найвисшої річи до найдрібнїйшої.“

„Видиш, я сего не розумію. Ось дикий мак“ — Ева зірвала один цьвіт, — „остане прецїнь завсїгди диким маком, і чи хтось служить, чи росказує, то він ему задлятого, так міркую я, не буде инакше видавати ся.“

„Якраз, Ево, зовсїм инакше, еге! Так кажу, бо так знаю. Видиш, тодї, як менї, бідному сиротї, треба було тулити ся то у одного ґазди то у другого, і один мене ганьбив, а другий бив —“

„Бо ти був ледащо хлопчище,“ перебила Ева, „я се добре тямлю.“

„Гадаєш? Може бути. Менї тепер не так видить ся. — Відтак мусїв я робити як чорний віл, тут і там, та жалували менї навіть слова доброго за се.“

„Як треба було тобі зарібщину давати, то пощо ще добрих слів в додатку?“

„Видиш, я того не знав, твоя правда. Аж тепер я розумію. Тодї-ж затискав я кулаки з лютости на несправедливість людий. Тодї то пі-

оповідав о нім, що він комусь украв 6 зр. Дізнавши ся про те, постановив Банах дійти причини тої клевети, тому стрітивши Наконечного, спитав его о ту справу, а коли Наконечний дав виминаючу відповідь і — як каже обжалований — обидив его чинно, ударив Банах сусіда так сильно сокирою в голову, що той упав на місци трупом. По тім убійстві утїк Банах до Львова і тут сам віддав себе в руки суду. Судиї присяжні узнали Банаха винним убійства, а трибунал на тій основі засудив его на три роки вязниці, заостреної постом.

З неосторожности забили в неділю коло Рожнятова одного селянина. Того дня вибрали ся три ґазди і один панич на лови на дики в лозину над Чечвою під Струтин, а стріляючи до заяця убили ґазду з Ражнятова Николу Валошиновича. Против виноватих заряджено слїдство.

Відчит божевільного. На психіятричній клїніцї шпиталю у Відни мав професор Крафт-Ебінґ виклад о цікавім випадку божевільности. Той виклад був о стілько цікавійший, що професор дозволив божевільному відчитати свої власні поміченя о перебізї і признаках недуги. Заки ще впущено до салї божевільного, пояснив др. Крафт-Ебінґ слухателям, в який спосіб дістав ся він до шпиталю. Іменно в часї недавних засідань ради державної волочив ся по коридорах парляменту якийсь чоловік, котрий зачіпляв послів і приказував їм, аби вносили в палатї інтерпеляциї, які він уложив на письмі. Вскорі пізнано, що то божевільний і велено відставити его до комісарияту, а звідтам на клїнїку до шпиталю. Тут пізнав в нім Крафт-Ебінґ старого знакомого, котрого правильно раз на рік приводжено на клїнїку. Він терпить на унаслїджену т. зв. „періодичну“ божевільність. Від часу до часу попадає в роздразнене і стає такий бистроумний та дотепний, що хто-б его не знав, гадав би, що має до дїла справдї з чоловіком дуже розумним і здоровим. На даний знак професора увійшов божевільний до салї і сїв на професорскім крісль. Єсть то чоловік середного віку, з довгим волосем і бородою, та робить вражіне поважного ученого. Коли перечитав кілька речень, зірвав ся нагле і крикнув: „Там хтось сьміє ся. Кому на моїм викладї не подобає ся, нехай вийде.“ Професор успокоїв его, впевнив, що всї ждуть нетерпеливо на его відчит і божевільний почав відтак читати о своїй недузї, еї познаках, о психіятриї і еї відношеню до фільозофії. Себе назвав фільозофом, котрий займає ся також психіятриєю і знає також всї твори професора Крафт-Ебінґа. На его гадку психіятрия не зробила нічого і з часом мусить уступити місце фільозофії. О собі сказав, що знає свою недугу, она називає ся „поступаючий паралїж“ і єсть невилїчима. По відчитї, котрий дуже подобав ся, бо був ясний і дотепний, сказав проф. Крафт-Ебінґ ще кілька слів о житю того недужого. Нещастний походить з Градця, учив ся дуже добре і до 8-ої кляси ґімназияльної був все відзначаючим учеником. Однако перед іспитом зрілости став дуже зле поводити ся і его прогнали зі школи. Від того часу пробував він ріжного, але нїгде не був довго, бо божевільність на всїх его поступках вибивала своє грізне пятно. Тепер видає він себе за доктора фільозофії і в дїрцї від сурдута носить стяжку неістнуючого ордеру. В тім проявляє ся не зарозумілість, а почутє власної вартости, бо той чоловік коли-б не був божевільним, міг би займити навіть дуже визначне становище. На жаль его стан безнадійний. Напади божевільности будуть повтаряти ся чим раз частїйше, аж вкінци він мусить стати жертвою тої недуги, бо на неї лікарі не мають доси средства.

Статут „Католицкого Руско-народного Союза“ у Львові затверджений намістництвом. Тимчасовий комітет того товариства уконституовав ся минувшого тижня, вибравши головою крилошанина І. Чапельского, заступником голови нотаря Володимира Левіцкого, секретарем д-ра В. Коцовского, касиєром д-ра Ст. Юрика.

Смерть від ґорсету. Передількома днями в льондоньскім омнїбусї зімлїла якась молода панна. Перенесено еї до шпиталю, де небавом померла помимо всякого ратунку лїкарів. Переведене слїдство виказало, що небіжка була служницею і упала жертвою — тїсного ґорсету. Єї родичі зізнали перед слїдчим судиєю, що она хотіла конче дійти до тонкого стану, а що була досить товста, то носила заєдно ґорсет, а навіть спала в нім. Ґорсет був зелїзний і замикає ся на колодку. Лїкарска секция виказала цїлковиту зміну печінки, рани на бедрах і в легких. Чи той сумний примір послужить в науку иньшим женщинам, можна сумнївати ся, бо особливо молоді Англичанки терплять найбільші муки, щоби лише видавали ся тоньші. Один льондоньский лїкар писав о шкідности ґорсету пів року, видав кільканайцять книжочок о тім і виголошував відчити, але коли побачив, що нїчого не вдіє, понехав ту невдячну роботу. „Доти не поправлять ся — сказав — доки одна з них не умре.“ Тимчасом справдї одна умерла, але мабуть і той лїк не богато поможе.

Брилянт в зубі. Сими днями прийшов в Празї до лїкаря торговельний аґент і казав собі вирвати один зуб. Коли дома оглянув вирваний зуб, спостеріг в нім блискучий камінчик. Се був брилянт. Жінка аґента пригадала собі, що перед роком випав їй при прилагодженю якоїсь страви брилянт з брошки і щез без слїду. Очивидно брилянт дістав ся враз зі стравою до рота аґента, і запхав ся в дїравий зуб. Від того часу терпів аґент страшні болї від того зуба.

Смерть за гриби. В Зубрци, повіту бучацкого, пійшов Іван Босак на гриби до паньского лїса. Подибав его лїсничий і зажадав від него карти позволеня на збиране грибів. Босак карти не мав, а щоби позбути ся біди, зачав утїкати. Пан лїсничий, для котрого хлоп значить тілько що заяць, стрілив до безборонного Босака і ранив его в руку так тяжко, що той відвезений до шпиталю за кілька днїв помер.

Складки. На нашу *бурсу* зложив уч. Івасюк з Клїводина 50 кр., Черновецка руска громада місячний даток за падолист 19 зр., о. Орест Кисилевский 1 зр. 50 кр. Разом зложено доси на бурсу **852 зр. 78 кр**. На друкарню зложили п. проф. Олександер Барвіньский 5 зр., п. Велегорский з Мілїєва 1 зр., о. Орест Кисилевский з Чернівців 1 зр. 50 кр. — разом **923 зр. 96 кр**. Сердечне спасибіг!

Померли: в Чернівцях старший інжинер при дирекциї гр. пр. релїґійного фонду, Адольф Клемент, в 60-ім роцї житя; — у Вовкові, львівского повіта, уч. Кароль Войтович, служивши 32 роки в тім званю.

Телєґрами „Буковини“.

З дня 12-го листопада 1896 року.

Рада державна.

Відень. *(Засїдане 11-го с. м.)* Палата приняла одну часть промислової новелї із змінами, на які згодив ся мінїстер торговлї Ґлянц. Опісля слїдувала розправа над пильним внесенем пос. Кайцля в справі скорого удержавненя північно-західної і полудново-всхідної німецкої зелїзницї. Підчас розправи заявив мінїстер зелїзниць Ґуттенберґ, що і він уважає придбанє північно-західної зелїзницї користним в економічнім взглядї. Сьвітлї доходи тої зелїзницї в сїм роцї утрудняють положене правительства. Однак оно додержить свого слова, коли лише до того прийде відповідна хвиля. Після теперішних обставин не остає нїчого иньшого, як вижидати умовленого речинця для удержавненя, до котрого буде

знав я те лице, що его сьвіт має для наймита. Відтак згадав покійний вуйко на мене в послїдній своїй годинї, Бог заплать ему! І я перед трома роками вернув в рідне село як ґазда. Тодї знов пізнав я тото друге лице, тото, яке сьвіт має для панів, і тепер завсїди бачу я обидва нараз, вкупі оба лиця, і не можу якось вжити ся так, щоб кождого разу лиш одно бачити.“

Ева засьміяла ся. „Іди геть! Ти одурів з твоїми обома лицями. Анналїза правду каже, ти дивачієш в своїй самотній хатї. Женити ся тобі треба, от що!“

Петро Галлер змірив дівчину, так як сьміючись перед ним стояла, від голови до ніг довгим, дивним зором, перед котрим не могли устоятись Евинї холодно споглядаючі очи, а відтак кинув оком поза сїножать, над котрою носилась біла вечірня имла, туди, де на оден стріл перед селом блищав ся червоний дах его хатки, саме коло сельского ставу, що его вода під ясним небом миготїла блеском, як чисте зеркало, обмаєне темною вільшиною.

„Ево,“ сказав він звільна, „чи то правда, що твій батько хоче будувати млин?“

„Правда,“ запевнила дївчина, „чорний потік загатять.“

„І сусїди на се пристануть?“

„Вони мусять,“ каже Сруль Леві.

„Ага, вони мусять, так він каже,“ кивнув головою Петро Галлер. — „Ево, тото лице, яке для тебе сьвіт доси має, воно, правда, усьміхає ся тобі як той медівник на торзї перед різдвяними сьвятками. Не жичу тобі, щоб ти пізнала ще і его друге лице. Добраніч тобі. Тут я вже в дома, а доброго слова не заслужив би я собі певно у тебе, як би схотїв підвезти тебе до Альбенгайму? Що?“

„Пощо тобі заходити ся? Мене і так нїхто не вкраде.“

Петро ступив кілька кроків стежкою, що вела через сїножать. Нараз став, обернув ся, а очи его заблищали найвеселїйшою насьмішкою. „А що до женячки, Ево, то се не глупо сказано. Що гадаєш, як би ти так вибралась до мене як ґаздиня в мою хату?“

„Счезай,“ засьміяла ся Ева, „такого бурмила як ти не схотїла-б нїколи.“

„Гадаєш? — Та воно правда: Така, що з половиною аптики в кишенї іде від села до села, могла-б мене перепудити. Отже нема з того нічого Най панбіг провадить.“

„І найже тут хто розпізнає ся,“ думала собі Ева дальше дорогою. „Очи у него мягенькі як оксамит, очи, в котрі не сьмієш навіть заглянути, вони просто усипляють чоловіка, — а язик притім, острогранчастий як висохлий бодяк — — Та що се мене обходить? —“

Пізна весна звернула вже на лїто. Фундаменти нового млина вже вимуровано, почались будови водні, але зараз таки їх застановлено, бо сусїди не гадали так як Сруль Леві, що їх може хтось присилувати, аби дали собі відвернути воду з своїх сїножатий. Подали скаргу і Стефен Ґроскурт тепер чим раз частїйше бував в містї, аби перед судом заступати свою справу. Адвокат запевняв его за кождим разом, що справа вже скінчить ся, що він сим разом безпечно виграє. Але один речинець минав за другим, процес проволїкав ся, о тім, щоб Ґроскурт мав справу виграти, чим раз меньше якось можна було чути, лиш гроші і его добрий гумор лишав ся там в судових салях. Сруль Леві приходив тепер що хвиля, жичив гроші і кобенив упертих мужиків остатними словами; Стефен Ґроскурт підписував один вексель за другим. Ледви чи було ему що иньшого й робити, бо ґоральня, о котру не дбав, не богато варта була, а з млином, що так ему на серцї лежав, якось справа не йшла наперед, лиш будульця чим раз більше збирало ся на сїножати і псувало ся від вітру і дощу. Само ґаздівство під дбалою рукою Еви йшло по давному. Ева не клопотала собі голови нї млином нї процесом; збирала всякі свої зїля на лїки у свій час, варила ріжні повидла в свій час, не дала, щоб і одна ягідка аґресту дармо змарнувала ся на корчи, або капля молока в коморі, мила, чистила, робила масло, подавала раду і потїху, давала їсти людям і худобинї, хвалила і ганьбила, і ґаздувала в дома так весело, що еї рухливість нераз аж лякала прибитого журою чоловіка. Але вона потїшала его, коли він приголомшений журбою сидїв згорблений в крісль: „Та-ж ти найрозумнїйший в селї, тату, а правда мусить остати правдою.“

(Дальше буде).

правительство змагати, однак з береженем прав спілки, котрій та зелїзниця належить. Против пильности внесеня мінїстер не має нїчого, але не можна надїяти ся скорого полагодженя сеї справи. Опісля принято пильність і внесене само.

Відень. В буджетовій комісиї заявив пос. Рус, що складає гїдність предсїдателя тої комісиї, позаяк при початку теперішної виборчої періоди великі партиї парляменту умовили ся, що предсїдателем буджетової комісиї має бути член лїбералньої лївиці, а він з неї виступив.

Відень. Галицкі посли постановили до центральної комісиї для ревізиї катастру ґрунтового вибрати: для львівского округа Д. Абрагамовича, для тернопільского Пінїньского, для краківского Єнджейовича, а їх заступниками: Вахнянина, Поточка і Пастора.

Відень. Галицкий сойм збере ся дня 27-го грудня на коротку сесию для ухваленя буджетової провізориї.

Відень. До Neue fr. Presse доносять з Софії: Потверджує ся, що цїсар Франц Йосиф післав болгарскому мінїстрови війни свою фотоґрафію з власноручним підписом. Князь Фердинанд подякував в дипльоматичній дорозї за се відзначене свого мінїстра, додаючи, що уважає сю ласку цїсаря заразом великим відзначенем цїлої болгарскої армії.

Берлин. В нїмецкій радї державний інтерпелювало сторонництво центрума: Чи може державний канцлер подати поясненя, чи до 1890 р. істнувала між Нїмеччиною а Росиєю тайна умова? Коли так, то які були причини, що еї не відновлено? Який вплив мають найновші розправи в пресї на відносини Нїмеччини до тридержавного союза і до иньших держав? Над сею інтерпеляциєю буде нарада вести ся в понедїлок, дня 16-го с. м.

Берлин. Нїмецкий канцлер кн. Гогенльоге мав з австрийским амбасадором в справі тайної умови між Нїмеччиною а Росиєю з 1884 р. довшу розмову, котра довела до обопільного порозуміня.

Царгород. Положенє є незвичайно критичне. Кілька амбасадорских родин виїхало відси.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Віднялька, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселиції, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Віднї	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.